

SOVIJUS. Tarpdalykiniai kultūros tyrimai

Misija

Pusmetinis recenzuojamas Lietuvos kultūros tyrimų instituto žurnalas, skirtas aktualioms kultūros raidos, sklaidos ir įvairių kultūrų sąveikų problemoms tirti, taip pat naujiems kultūros tyrimų laukams plėtoti. Leidinyje skelbiami moksliniai straipsniai ir studijos, apimančios kultūros raidos ir sklaidos, kultūros teorijos, civilizacinės komparatyvistikos, socialinės ir kultūrinės antropologijos, kultūrinės atminties, kultūrinės psichologijos, kultūros sociologijos, naujųjų medijų kultūros tyrimų rezultatus; publikuojami reikšmingų tekstų vertimai, istoriniai šaltiniai, recenzijos bei konferencijų apžvalgos. Leidinio redakcinė kolegija daug dėmesio skiria teorinėms ir metodologinėms kultūros ir su ja siejamų tyrimo laukų problemoms gvildinti. Straipsniai spausdinami lietuvių, anglų ir kitomis tarptautinės mokslinės bendruomenės dažniausiai vartojamomis kalbomis.

Atskira serija (kaip žurnalo priedas) publikuojamos studijos ir monografijos.

Visas žurnalo turinys yra laisvai ir nemokamai prieinamas vartotojams ar jų institucijoms. Vartotojams leidžiama skaityti, atsisiųsti, kopijuoti, platinti, spausdinti, atlikti paiešką ar pateikti nuorodas į žurnale publikuojamų straipsnių pilnus tekstus neprasant išankstinio leidėjo ar autoriaus leidimo. Žurnalas neima mokesčių už straipsnių tvarkymą ar pateikimą. Žurnale publikuojami straipsniai platinami pagal *Creative Commons Attribution 4.0* (CC BY 4.0) licenciją.

Mokslinių tyrimų ir leidybos etika

SOVIJUS įsipareigoja laikytis aukščiausių etikos standartų mokslinių tyrimų ir leidybos srityje. Tai apima ir užtikrinimą, kad visi pateikti rankraščiai būtų tikrinami, ar juose nėra etikos pažeidimų, tokių kaip plagijavimas, publikacijų dubliavimas, duomenų klastojimas ir falsifikavimas. Žurnalas taip pat laikosi tarptautinių mokslinių tyrimų ir publikavimo etikos gairių ir standartų, pavyzdžiui, nurodytų Leidybos etikos komiteto (COPE). Visos galimos publikacijos svarstomos darant prielaidą, kad jų esminis turinys nėra jau paskelbtas ar siūlomas skelbti kitur.

Rankraščiai pateikiami elektroniniu paštu redakcinei kolegijai (el. paštas: sovijus@lkti.lt). Visi rankraščiai prieš juos publikuojant bus recenzuojami. Pirminis rankraštis pateikiamas „Microsoft Word“ dokumento arba „Open Document“ formatu. Galutinis rankraštis pateikiamas kartu su visos tekstinės medžiagos kopija tekstinėje rinkmenoje, taip pat gali būti pateikiami didelės raiškos vaizdai atskirose rinkmenose.

Autoriai turi pateikti tikslų atlikto tyrimo aprašymą. Išsami informacija ir nuorodos turi būti pakankamos, kad kiti galėtų pakartoti tyrimą. Tyrimų rezultatai turėtų būti teisingai interpretuojami, kad nebūtų pakenkta pasitikėjimui žurnalu. Autoriai atsako už tai, kad duomenys, rezultatai, citatos, citatos, vaizdai ir (arba) kita medžiaga rankraštyje būtų atitinkamai cituojami, o ne išgalvoti ar suklastoti. Visada būtina tinkamai nurodyti kitų autorių darbą (-ius). Be to, žurnalas turi skundų ir apeliacijų, susijusių su etikos klausimais, nagrinėjimo mechanizmą, o netinkamo elgesio mokslinių tyrimų srityje atvejais tiria ir imasi atitinkamų veiksmų. Žurnalas turi teisę atmesti darbus, įtariamus plagijavimu, bet kuriame vertinimo proceso etape. Jis taip pat panaikins straipsnius, kurie, kaip nustatyta, pažeidžia originalumo reikalavimą po jų paskelbimo.

Redakcinės kolegijos nariai vertina bendrą pateiktų rankraščių tinkamumą. Visus publikuojamus rankraščius peržiūrės bent vienas iš redakcinės kolegijos narių ir bent du išoriniai recenzentai, laikydamiesi dvigubai aklo recenzavimo principų, tačiau galutinį sprendimą dėl publikavimo priima redaktoriai.

Autorius privalo įrodyti redakcinei kolegijai, kad turi visus būtinus leidimus atgaminti autorių teisių saugomą medžiagą spausdinti ir skelbti internete. Autorius taip pat atsako už tikslų ir tinkamą nuorodų į savo tekstuose naudojamus šaltinius ir antrinę literatūrą naudojimą. Prieš pateikdami straipsnį autoriai privalo gauti visų rūšių būtinus žmonių dalyvių sutikimus, kad įgalintų žurnalą naudoti bet kokius susijusius duomenis, taip užtikrinant ir išlaikant jų teisę į privatumą.

Žurnalas tikisi, kad autoriai užtikrins bet kokių duomenų ir bet kokios kitos susijusios medžiagos, susijusios su pateiktu straipsniu, skaidrumą. Autoriai privalo pateikti įrodymų įrašus, kad užtikrintų, jog kiti asmenys galėjo pagrįstai pakartoti tyrimą arba patikrinti jo pagrįstumą. Raginame autorius deponuoti duomenis saugykloje ir maloniai prašome pateikti nuolatinį identifikatorių archyvuojamų duomenų rinkinio nukreipimo puslapyje.

Tikimės, kad autoriaiartos įtraukiančią kalbą. Straipsnio turinyje neturėtų būti nieko, kas galėtų rodyti, kad vieni žmonės yra pranašesni už kitus dėl kokių nors kultūros, rasės, lyties, (ne) gebėjimų, seksualinės orientacijos, amžiaus ir (arba) etninės priklausomybės aspektų. Rašinyje neturėtų būti jokių šališkumo formų; kai tik įmanoma, autoriai turėtų taikyti lyčių neutralumo principą. Terminologijoje rekomenduojama vengti įžeidžiančių ar atskirties terminų.

Autorystės ir indėlio principai

SOVIJUS laikosi Leidybos etikos komiteto (COPE) autorystės ir gairių. Šiose gairėse teigiama, kad autorystė turėtų būti grindžiama reikšmingu intelektiniu indėliu į rankraštį ir kad visi autoriai turėtų dalyvauti planuojant, vykdam ir interpretuojant tyrimą. Be to, visi autoriai turėjo matyti ir pritarti galutiniam rankraščio variantui bei sutikti, kad jis būtų pateiktas publikacijai.

Žurnale skelbiami tik originalūs darbai, kurie nebuvo publikuoti kitur ir nėra pateikti publikacijai kitur. Išimtyms daromos tik naujiems darbams, kurie praplečia ankstesnes publikacijas. Autoriai privalo pateikti informaciją apie pakartotinį medžiagos panaudojimą. Neetiškas leidybinis elgesys apima ir tuos atvejus, kai vienas tyrimas sąmoningai skaidomas į kelias dalis, siekiant padidinti paskelbtų darbų skaičių.

Ruošiant rankraštį reikšmingai prisidėjo kiekvienas į autorių sąrašą įtrauktas tyrėjas; autoriai dalijasi kolektyvine atsakomybe ir atskaitomybe už rezultatus. Į autorių sąrašą turi būti įtrauktas kiekvienas, kuris įnešė reikšmingą indėlį. Priėmus rankraštį, autorystės ar autorių eiliškumo keisti nebegalima.

Prašome autorių pirmajame straipsnio puslapyje pateikti informaciją apie finansinę paramą tyrimui ar straipsniui. Jei finansavimo šaltinis (-iai) nedalyvavo, reikėtų tai nurodyti.

Skundų ir apeliacijų teikimo principai

Žurnalas turi autorių ir skaitytojų skundų ir apeliacijų nagrinėjimo mechanizmą. Bet kokie skundai ar apeliacijos turėtų būti pateikiami raštu redakcinei kolegijai (sovijus@lkti.lt), juos peržiūrės redakcinė kolegija ir išnagrinės sąžiningai ir skaidriai. Atsakymas su nagrinėjimo procedūros rezultatais bus pateiktas ne vėliau kaip per 7 dienas nuo skundo ir (arba) apeliacijos pateikimo. Žurnalas laikosi Leidybos etikos komiteto (COPE) rekomendacijų dėl skundų ir apeliacijų nagrinėjimo, kurios apima savalaikį atsakymą skundo pateikėjui, išsamų ir nešališką tyrimą ir aiškų rezultatų paaiškinimą. Prireikus žurnalas gali pasitelkti išorės ekspertus arba kreiptis patarimo į atitinkamas organizacijas ar komitetus. Žurnalo skundų ir apeliacijų nagrinėjimo proceso tikslas – užtikrinti mokslinių tyrimų ir publikavimo proceso sąžiningumą ir teisingumą.

Įtarimai dėl netinkamo mokslinių tyrimų vykdymo

Žurnalas rimtai vertina įtarimus dėl netinkamo elgesio mokslinių tyrimų srityje ir ištirs visus tokius įtarimus. Netinkamas elgesys mokslinių tyrimų srityje – tai elgesys, pažeidžiantis etikos principus ir kenkiantis mokslinių tyrimų sąžiningumui, pavyzdžiui, duomenų klastojimas, falsifikavimas, plagijavimas arba neetiškas elgesys su mokslinių tyrimų dalyviais. Jei žurnalas gauna pranešimą, kuriame išreiškiamas įtarimas dėl netinkamo mokslinių tyrimų vykdymo, redakcinė kolegija atlieka išsamų tyrimą ir prireikus kreipiasi patarimo į atitinkamus ekspertus ar organizacijas. Jei nustatoma, kad buvo padarytas nusižengimas, žurnalas imasi atitinkamų veiksmų, kurie gali apimti, be kita ko, rankraščio atsiėmimą, pataisymo ar paneigimo pranešimo paskelbimą arba draudimą autoriui (-iams) ateityje publikuotiis žurnale.

Interesų konfliktai

Interesų konfliktų kyla tuomet, kai galima pagrįstai manyti, kad su tyrimu nesusiję klausimai gali turėti įtakos straipsnio ar jo vertinimo neutralumui bei objektyvumui. Apie galimus interesų konfliktus, nepriklausomai nuo to, ar jie turėjo įtakos tyrimui, ar ne, turi būti pranešta iš anksto, kad būtų galima priimti pagrįstą sprendimą. Interesų konfliktai gali būti instituciniai (kuomet kuri nors šalis yra tam tikru būdu susijusi su kokia nors organizacija, suinteresuota tam tikra darbo baigtimi), finansiniai (kuomet autoriai gauna ar tikisi gauti naudos ar kitų gėrybių, susijusių su tyrimo objektu, arba kuomet kokia nors organizacija yra suinteresuota tam tikrais tyrimo rezultatais), asmeniniai (artimi asmeniniai ryšiai) ir t. t.

Straipsnio pateikimo etape autoriai turi pranešti apie bet kokius galimus interesus. Būtina išsamiai paaiškinti, kodėl gali kilti interesų konfliktas. Autoriai privalo nurodyti bet kokią praeityje gautą, šiuo metu gaunamą bei ateityje galimai gausimą naudą ir bet kokius kitus gaunamus piniginius mokėjimus, gaminius, privilegijas bei paslaugas, kurie galėjo paveikti straipsnio turinį. Visi anksčiau išvardyti aspektai, net jei jie iš tikrųjų nesukėlė jokio interesų konflikto, privalo būti tinkamai ir sąžiningai bei detalai atskleisti.

Žurnalo vardu užtikriname, kad daugeliu atvejų sąžiningas interesų deklaravimas neužkerta kelio straipsnio spausdinimui ar dalyvavimui recenzavimo procese.

Jei kyla kokių nors abejonių, praneškite apie galimą interesų konfliktą arba aptarkite tai su redakcija. Nepranešus apie su pateikta publikacija susijusį interesų konfliktą ir jam vėliau išaiškėjus recenzavimo procese, straipsnis gali būti atmetas. Išspausdintus straipsnius gali tekti pakartotinai įvertinti arba rimtesniais atvejais nuo jų gali būti atsiribota.

Žurnalas stengiasi nepriskirti straipsnių interesų konfliktų turintiems redaktoriams ar recenzentams; tokiais atvejais redaktoriai ir recenzentai privalo nusišalinti ir pranešti žurnalui apie bet kokius interesų konfliktus (jei su bet kuriuo iš straipsnio autorių yra neseniai paskelbę publikaciją, yra gavę ar tikėtina, kad gali gauti finansinį atlygį, susijusį su tyrimo tema, turi ar neseniai turėjo artimų asmeninių ar giminystės ryšių su bet kuriuo iš straipsnio autorių – pavyzdžiui, vedybos, tėvo ir vaiko ryšys, kiti giminystės ryšiai, darbas bendrame projekte su vienu iš autorių, artimos srities veikla ar tiesioginė konkurencija). Redaktoriai ir recenzentai turi pranešti, jei anksčiau yra aptarinėję rankraštį su jo autoriais.

Privatumas

Žurnalo tinklalapyje pateikti vardai, pavardės ir elektroninio pašto adresai bus naudojami tik nurodytais, su šiuo žurnalu susijusiais tikslais ir nebus viešinami jokiais kitais tikslais ar perduodami bet kokioms trečiosioms šalims.

Autorių teisės

Žurnalas laikosi Lietuvos Respublikos bei tarptautinių teisės aktų autorių teisių apsaugos srityje ir tikisi, kad visi autoriai gerbs kitų autorių intelektualinę nuosavybę. Tai reiškia, kad bet kokia rankraštyje naudojama medžiaga, pavyzdžiui, tekstas, iliustracijos ar duomenys, turi būti tinkamai cituojami, o dėl bet kokios autorių teisėmis saugomos medžiagos turi būti gautas leidimas. Žurnalo autorių teisių apsaugos principai atitinka galiojančius įstatymus ir konvencijas, pavyzdžiui, Berno konvenciją dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos.

Pateikdamas mokslinio straipsnio rankraštį Lietuvos kultūros tyrimų instituto leidžiamam žurnalui, autorius patvirtina, kad jis yra visiškai ir aiškiai įgaliotas bendraautorių sudaryti šiuos susitarimus, ir savo bei visų bendraautorių vardu garantuoja ir laiduoja, kad

1. Jis (ji) turi visišką teisę sudaryti šį susitarimą ir suteikti jame numatytas teises. Jis (ji) yra vienintelis (-ė) straipsnio autorius (-ė) ir turi visišką teisę sudaryti šį susitarimą bei suteikti teises Lietuvos kultūros tyrimų institutui, nepažeisdamas (-a) jokių kitų įsipareigojimų.
2. Straipsnis yra originalus, nepažeidžia jokių autorių ar jokių kitų trečiųjų šalių teisių.
3. Straipsnyje nėra jokios neteisėtos informacijos, šmeižto, dezinformacijos ar duomenų, kuriuos paskelbus būtų pažeista sutartis, konfidencialumo ar slaptumo įsipareigojimas.
4. Autoriai sutinka su „Creative Commons“ priskyrimo licencijos 4.0 sutarties sąlygomis, kuriomis vadovaujantis žurnale publikuojamas straipsnis yra licencijuojamas, ir suteikia Lietuvos kultūros tyrimų institutui leidimą publikuoti iki šiol nepublikuotą originalų rankraščių ir jo neatsiejamą dalį sudarančią santrauką, visą susijusią papildomą medžiagą ir vėlesnius klaidų taisymus, jei tokie būtų reikalingi, žurnale, vadovaujantis „Creative Commons“ priskyrimo licencija (CC-BY-4.0). Autorius išlaiko visas turtines autorių / gretutines teises.
5. Platinant straipsnį būtina pateikti nuorodą į jo autorių (-ius) ir išspausdinto straipsnio pavadinimą, žurnalą ir DOI (skaitmeninį objekto identifikatorių).
6. Visi gali laisvai bet kokiais tikslais, įskaitant ir komercinius, dalintis (bet kokiose laikmenose ir bet kokių formatu kopijuoti ir toliau platinti straipsnyje pateiktą medžiagą) ir adaptuoti (pergrupuoti, transformuoti ir remtis straipsnyje pateikta medžiaga).

Išankstinis spausdinimas

Žurnalas leidžia autoriams skelbti savo rankraščių preprintus preprintų serveriuose, jei galutinė publikuota versija taip pat pateikiama žurnalo interneto svetainėje. Žurnalo politika dėl preprintų skelbimo atitinka atvirojo mokslo principus ir augančią preprintų naudojimo tendenciją mokslinių tyrimų bendruomenėje. Autoriai privalo žurnalą informuoti apie bet kokią preprintą, susijusį su pateiktu rankraščiu. Preprintų archyvas nėra laikomas publikacijų sutapimo šaltiniu, kuomet galima aiškiai atpažinti straipsnio versijas.

Dalijimasis duomenimis ir atkuriamumas

SOVIJUS skatina autorius dalytis savo tyrimų duomenimis ir užtikrinti, kad jų metodai ir protokolai būtų atkuriami. Tai reiškia, kad autoriai turėtų pateikti savo duomenis viešai prieinamoje saugykloje ir rankraštyje pateikti pakankamai išsamią informaciją, kad kiti galėtų atkurti tyrimą. Dalijimasis duomenimis ir mokslinių tyrimų atkurtinamumas didina mokslinių tyrimų skaidrumą ir patikimumą, taip pat suteikia galimybę kitiems remtis gautais rezultatais ir juos patikrinti. Žurnalas taip pat ragina autorius laikytis geriausios duomenų tvarkymo ir dokumentavimo praktikos, pavyzdžiui, naudoti standartizuotus formatus ir metaduomenis. Žurnalo politika dėl dalijimosi duomenimis ir atkuriamumo atitinka atvirojo mokslo principus ir vis didesnę dėmesį atkuriamumui skiriančią mokslinių tyrimų bendruomenę.

Neteisėtų publikacijų atvejai

Žurnalas nagrinėja leidybos etikos pažeidimų atvejus. Netinkamos leidybos praktikos pavyzdžiai yra plagijavimas, publikacijų dubliavimas, duomenų klastojimas ir falsifikavimas. Žurnalas naudoja sutapties tikrinimo programinę įrangą, kad patikrintų pateiktus rankraščius dėl galimų plagijavimo atvejų, ir turi skundų ir apeliacijų, susijusių su netinkama leidybos praktika, nagrinėjimo mechanizmą. Jei žurnalas gauna pranešimą, kuriame išreiškiamas įtarimas dėl netinkamos praktikos, redakcinė grupė atlieka išsamų tyrimą ir imasi atitinkamų veiksmų, pavyzdžiui, atmeta rankraštį, paskelbia pranešimą apie pataisymą ar paneigimą arba uždraudžia autoriui (-iams) ateityje publikuoti žurnale. Svarstydamas paskelbto straipsnio atšaukimą ar pataisymą, žurnalas vadovaujasi COPE publikacijų atšaukimo gairėmis.

Mes suteikiame klaidų ištaisymo pastabos galimybę, kuomet klaidą padarė autorius. Taip pat, jei įsivėlė spaudos klaida, žurnalas publikuoja korekcinę pastabą. Straipsnio atmetimas nesvarstomas atvejais, kuomet reikia smulkių, pavyzdžiui, kalbinių ar neesminių netaisyklingos rašybos pataisymų. Straipsnio atšaukimas inicijuojamas, kai žurnalas gauna informacijos, kad tam tikros straipsnio išvados ar išvados yra klaidingos arba kad turinys yra (buvo) plagijuotas.

Sutapties tikrinimo procedūra

Žurnalas naudoja „Crossref Similarity Check“, naudojantį iThenticate platformą, kad patikrintų pateiktus rankraščius dėl galimų plagijavimo atvejų. Ši programinė įranga palygina pateiktą rankraštį su paskelbto turinio duomenų baze, kad nustatytų bet kokią tekstą, kuris galėjo būti nukopijuotas be tinkamo autorystės nurodymo. Jei sutapties tikrinimo programinė įranga nustato didelį panašumą su kitu paskelbtu turiniu, rankraštis bus pažymėtas, kad jį toliau peržiūrėtų redaktorių komanda. Jei plagiatas bus patvirtintas, rankraštis bus atmetas ir apie tai bus pranešta autoriui (-iams).

Archyvavimas

Žurnalas sistemaiškai ir ilgam laikui archyvuoja visą paskelbtą turinį. Archyvas yra atvirai prieinamas skaitytojams ir tyrėjams. Taip užtikrinama, kad žurnalo publikuoti straipsniai išliktų prieinami ir cituojami dar ilgai po to, kai jie buvo pirmą kartą paskelbti. Siekiant užtikrinti ilgalaikį archyvo prieinamumą, žurnalas taiko skaitmeninio išsaugojimo metodus, pavyzdžiui, periodiškai daro atsargines kopijas ir medžiagą perkelia į naujus formatus. Žurnalo archyvavimo politika atitinka geriausių mokslinės leidybos praktiką, kurioje pripažįstama, kad svarbu išsaugoti mokslinį dokumentą ateities kartoms.

Mūsų išsaugojimo politika apima šias priemones:

1. Visas mūsų elektroninis turinys (internetu svetainė) saugomas viename serveryje, kuris priklauso Lietuvos kultūros tyrimų institutui, esančiam Vilniuje, yra prieinamas internete ir prieinamas skaitytojams.
2. Visų straipsnių elektroninės versijos taip pat saugomos Lietuvos akademinėje elektroninėje bibliotekoje (eLABa), kaip nacionalinėje agreguotoje atvirosios prieigos (OA) saugykloje (<https://www.elaba.lt>).
3. Autoriai gali archyvuoti visas rankraščio versijas ir galutinę publikuotą savo straipsnių versiją asmeninėse, institucinėse ar kitose saugyklose be embargo.
4. Mes ketiname ir tikimės, kad mūsų žurnalas bus leidžiamas ilgą laiką. Jei dėl kokių nors rečių, nelaimingų aplinkybių būsime priversti nutraukti žurnalo leidybą, žurnale publikuoti rankraščiai bus saugomi internete ir prieinami skaitytojams dar bent 10 metų. Prireikus, esant tam tikroms sąlygoms, pavyzdžiui, nutraukus žurnalo rinkimą ar katastrofiškai sugedus interneto svetainei, turinys bus prieinamas per Lietuvos akademinę elektroninę biblioteką eLABa